

Mottagare
Regionstyrelsen

Körsbärsgården möjlig gåva

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avböja erbjudandet kring Körsbärsgården.

Sammanfattning

I en skrivelse har ägarna till Körsbärsgården erbjudit den avstyckade fastigheten, ett antal verk samt Körsbärsgårdens upparbetade underlag för verksamhet som gåva till Region Gotland. En bedömning av fastighetens förutsättningar och möjlig regional drift beskrivs i bifogad *Rapport Körsbärsgården erbjudande om gåva*.

Erbjudandet innebär vissa kostnader, både initialt och framåt, för att möta de förväntningar som ägarna har. Teknikförvaltningen beräknar att det över en treårsperiod krävs investeringar för omkring 7,3 mnkr för att anpassa fastigheten till regional hantering. Initialt krävs också medel tillskjutas för projektledning, juridiskt stöd och hantering av konsten. Bedömningen är att det krävs 1,1 mnkr för detta under 2026. En regional drift från 2027 ses vara möjlig om medel tillförs för årlig drift, enligt beräkningar omkring 4,3 mnkr.

Körsbärsgårdens verksamhet ses gå i linje med flera av Region Gotlands mål i Vårt Gotland 2040, Kulturplan 2025-2028 och besöksnäringstrategin även om ett övertagande av verksamheten inte är beskrivet i insatser eller aktiviteter.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är ett fint erbjudande och en generös gåva. Den fastighet och verksamhet som vuxit fram under åren bedöms vara betydelsefull både som kulturverksamhet och som besöksmål.

Dock innebär ett mottagande kostnader för Region Gotland, både initialt och årligen. Mot bakgrund av bedömningar mot ekonomiska och juridiska perspektiv är det regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning att Region Gotlands ska tacka nej till erbjudandet i den form det har ställts.

Ärendebeskrivning

Under våren 2025 tog Körbärsgårdens ägare kontakt med Region Gotlands regionråd med förfrågan om regionen vore intresserad av att ta emot Körbärsgården som gåva. Tankarna formulerades i en skrivelse i ärendet RS 2025/1214. Under sommaren har en utredning kring förutsättningarna att ta emot gåvan pågått. I bifogad *Rapport Körbärsgården erbjudande om gåva* beskrivs arbetet med detta.

Gåvan omfattar avstyckad fastighet och ett antal verk samt Körbärsgårdens upparbetade underlag för verksamhet. Viktigast för ägarna är att verksamheten på Körbärsgården lever vidare i den form som drivits genom åren.

En bedömning av fastighetens förutsättningar samt behov beskrivs i rapporten liksom beräkningar av initiala fastighetskostnader för ett offentligt övertagande samt årlig driftskostnad. Ägarna har informerats om Region Gotlands bedömning och beräkningar kring fastigheten och framför sin kring fastighetens hållbarhetsprofil i en bilaga till rapporten.

De verk som kan ingå i en gåva listas i rapporten liksom verk som kan köpas av Region Gotland samt de verk som ägs av Stiftelsen respektive vänföreningen. Ägarna önskar att samlingen förblir intakt, alltså att Region Gotland köper in de verk som inte skänks, men inga verksinköp har beräknats i regionstyrelseförvaltningens rapport.

I skrivelsen framför ägarna önskemål gällande fortsatt verksamhet och långsiktig hållbarhet. Beräkningar har utgått från dessa resonemang samt en översikt över möjliga driftsformer.

Om Region Gotland inte skulle ta emot gåvan, har ägarna för avsikt att lägga ut fastigheten och verksamheten till försäljning. Ägarna önskar ett svar snarast möjligt.

Behov

Rapporten beskriver att det finns flera möjligheter att driva Körbärsgårdens verksamhet i regional drift om medel för detta tillskjuts. Beräkningar av de ekonomiska behoven utgår ifrån det som kan beskrivas i dagsläget.

För att mottagande av gåvan ska vara möjligt krävs att:

- Medel för investeringar tillförs, enligt beräkningar ca 7,3 mnkr, över en treårsperiod från och med 2026.
- Medel för projektledning och konstanterering tillförs, ca 1,1 mnkr, för 2026 samt medel för eventuell drift 2025 om 1,6 mnkr..
- Medel för årlig drift tillförs om ca 4,3 mnkr från 2027.

Utifrån ovanstående blir de årliga beräknade behoven av tillförda medel från 2026 och framåt:

Behov 2026	Investering fastighet	3 000 tkr
	Projektleddning, konstanter, drift	2 720 tkr
Behov 2027 och 2028	Investering fastighet	2 200 tkr
	Verksamhetsdrift	4 255 tkr
Behov 2029-	Verksamhetsdrift	4 255 tkr

Ett utvecklingsarbete skulle krävas för att kunna göra en nystart av Körsbärsgården i regional regi, utifrån regionala mål, identifierade behov och Region Gotlands övriga förutsättningar.

Om gåvan inte tas emot, kan regionstyrelsen ta beslutet. Om gåvan skulle tas emot, krävs beslut i Regionfullmäktige eftersom det handlar om stora belopp. I så fall skulle förslaget till beslut bli att regionstyrelsen föreslår till beslut i regionfullmäktige att gåvan Körsbärsgården tas emot.

Bedömningsgrunder

Körsbärsgårdens verksamhet bedöms vara värdefull för Gotland ur flera perspektiv och går mot flera av målen i Kulturplan 2025-2028. Körsbärsgården är ett viktigt besöksmål med stor betydelse för besöksnäringen på Sudret. Det finns ett stort engagemang för verksamheten bland både bofasta, deltidsboende och besökare i Sundre och verksamheten kan sägas vara en mötesplats och arena för social hållbarhet på landsbygderna.

Fastigheten kommer dock med stora initiala kostnader för att möta myndighetskrav på öppen, offentlig verksamhet i regional regi. Dessa uppskattas till omkring 7,3 mnkr men kan bli högre när faktiska åtgärder planeras och priser tas in. Drift och skötsel av fastigheten försvåras av att den ligger långt ifrån fastighetsförvaltningens närmaste övriga objekt. Kostnaderna, både de initiala investeringarna och de löpande driftkostnaderna, behöver finansieras då de inte ryms inom fastighetsförvaltningsavdelningens nuvarande budget.

Enligt Region Gotlands riktlinjer för fastighetsförvaltning gäller:

Syftet för den regionala fastighetsförvaltningen är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för de primära verksamheterna, såsom exempelvis skola, barn- och äldreomsorg samt sjukvård.

Fastighetens miljöprofil riskerar också att påverkas genom ett regionalt övertagande, då lagar och regelverk förhindrar Region Gotland att förvalta fastigheten på nuvarande sätt. Detta strider mot ägarnas intention att Körsbärsgården lever vidare i den form som drivits genom åren.

Beräkningar av driftskostnader är generella utifrån tidigare verksamhet och kan komma att bli högre än beräknat.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är ett fint erbjudande och en generös gåva. Den fastighet och verksamhet som vuxit fram under åren bedöms vara betydelsefull både som kulturverksamhet och som besöksmål. Dock skulle ett övertagande av Körsbärsgården få stora konsekvenser både gällande fastighetsförvaltning och ekonomi och så även i förhållande till övriga behov av kulturutveckling.

Teknikförvaltningen anser att förvaltning av Körsbärsgården för att bedriva konstverksamhet inte faller under syftet för den regionala fastighetsförvaltningen. Bedömningen är också att de förändringar av fastigheten som krävs för en regional förvaltning går emot ägarnas önskemål om fortsatt drift enligt befintlig miljöprofil. Det finns också risker kring planerad fastighetsutveckling. Till exempel finns inga garantier att bygglov för att borra brunn eller installera nya toaletter ges.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är Region Gotlands ansvar att möjliggöra ett kulturutbud över hela Gotland. Ett regionalt övertagande av Körsbärsgårdens verksamhet kan ses gå i linje med mål i Kulturplanen och besöksnäringstrategin, men måste avvägas mot annan planerad utveckling. Förvaltningen ser också en risk för att den verksamhetsutveckling som krävs för att Körsbärsgården skulle kunna drivas i regional regi mot kulturpolitiska mål inte görs möjlig mot bakgrund av ägarnas intention att verksamheten ska leva vidare i den form den drivits genom åren. Det som krävs är en nystart med fria händer att driva verksamhetsutveckling och därmed kan inte ägarnas krav på framtida verksamhets inriktning mötas.

Erbjudandet innebär kostnader för Region Gotland, både gällande investeringar och drift. Dessa måste ställas mot regionens ekonomiska läge, prognosen för 2026-2028, bild- och formområdets finansiering på Gotland och övriga behov inom kulturområdet. Osäkerhet kring vilka kostnader erbjudandet kan innebära på sikt måste också vägas in.

Förutom den ekonomiska risken finns också en risk att erbjudandet inte juridiskt kan bedömas vara en gåva, eftersom den kommer med vissa krav. Risken är att erbjudandet kan ses som ett köp, byte, en upphandling eller ett olagligt stöd. Det skulle kunna innebära att beslutet kan överklagas enligt Kommunallagen eller lagen om offentlig upphandling. Detta kan i sin tur kan resultera i ett ogiltigförklaring och att beslutet upphävs. Det finns också osäkerheter kring vad som ingår i gåvan och vad ägarna framöver kan kräva exempelvis gällande inköp för att samlingen ska förbli intakt.

Mot bakgrund av detta och med respekt för ägarnas önskemål om svar snarast möjligt är det regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning att erbjudandet i den form det är presenterat i skrivelsen inte bör tas emot.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att hänsyn har tagits till avsnitt 5.10.5 i regionstyrelsens delegationsordning, där hänvisning finns till donationsförordningen. I övrigt gäller delegation villkorsfri donation till ett värde av högst 100 000 kr. Över det krävs beslut i styrelse/nämnd och möjligen även regionfullmäktige, beroende på gåvans omfattning och konsekvenser varför beslut i frågan behöver fattas av regionstyrelsen.

En gåva bör inte vara förknippad med krav på motprestation. Donationsförordningen kan vara vägledande för hur en gåvosituation ska bedömas. Eftersom det finns krav kring mottagandet behöver de värderas både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Erbjudandet framstår som ett så kallat blandat förvärv, delvis gåva men även andra delar. Det är därför oklart vilka regelverk som gäller. Färdiga verk omfattas exempelvis av upphandlingsregler och det finns vissa osäkerheter med hänsyn till upphovsrätten.

Om Region Gotland inte kan värdera vad kraven innebär nu och på sikt, innebär det en osäkerhet eller risk. Risken är att erbjudandet kan ses som ett köp, byte, en upphandling eller ett olagligt stöd. Det skulle kunna innebära att beslutet kan överklagas enligt Kommunallagen eller lagen om offentlig upphandling. Detta kan i sin tur kan resultera i ett ogiltigförklaring och att beslutet upphävs.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är från både teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen att resurser måste tillskjutas för att Körsbärsgården ska kunna tas emot. De beräknade behoven som redovisas ovan inkluderar inte inköp av verk som inte ingår i gåvan, men det är ägarnas vilja att samlingen behålls intakt. Osäkerhet kring vilka kostnader erbjudandet kan innebära på sikt måste vägas in i bedömningen.

Bild- och formområdets finansiering på Gotland har ökat genom de senaste årens insatser för att stärka strukturerna. Området ligger högt i nationella jämförelser. Fler insatser planeras, exempelvis möjliggörandet av det nya Konstmuseet, som ytterligare kommer att stärka bild- och formområdet. Andra konstområden som har behov av stärkt finansiering är dans/cirkus, slöjd/form och på sikt spelområdet.

Annan planerad kulturutveckling som behöver resurssättas är införande av det nya stödsystemet, driftsmedel för Solberga kulturhus och utveckling av kulturgarantin.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att Körsbärsgården har varit en del i utbudet inom bild- och formområdet för barn, både för bofasta (främst på Sudret) och besökare. Om verksamheten kan drivas vidare av annan aktör påverkas inte barns tillgång till kultur negativt. En risk finns för att så inte sker, vilket kan behöva kompenseras i planering av exempelvis barnkulturgarantin, skapande skola och stödgivning.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att Körsbärsgården är betydelsefull för besöksnäringen på Gotland och en drivande aktör på Sudret. En fortsatt drift av annan aktör är en möjlighet för att bibehålla detta besöksmål. Risk finns dock att ingen köpare hittas, vilket skulle påverka det geografiska perspektivet negativt.

Beslutsunderlag

Skrivelse Körsbärsgården konsthall eventuell gåva, daterad 2025-05-05

Rapport Körsbärsgården, daterad 2025-09-30

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid

Skickas till

Skrivelsens avsändare, dvs Körsbärsgårdens ägare